

*Студентський
проект
удосконалення
власного
мовлення.*

План

- ❖ Культура мови
- ❖ Вислови про рідну мову
- ❖ « У спілкуванні людям личить те, що народ від серця зичить»

Д. Білоус

- Формули привітання, прощання, вибачення, побажання.
- ❖ Правила мовленнєвого етикету
- ❖ Плюси та мінуси мого мовлення
- ❖ Походження власних назв своєї місцевості
- ❖ «Вільний мікрофон»

- Мова - це система звукових і графічних знаків, що виникла на певному рівні розвитку людства, розвивається і має соціальне призначення; правила мови нормалізують використання знаків та їх функціонування як засобів людського спілкування. Тобто мова – це найважливіший засіб спілкування і пізнання.
- Мовлення – це процес спілкування людей між собою за допомогою мови, а також створення та передача повідомлення за допомогою радіо чи телебачення.

Вислови про рідну мову

- Людина, яка втратила свою мову, — неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови.

Павло Мовчан

- Мова росте елементарно, разом з душею народу.

І. Франко

- Мова — духовне багатство народу.

Василь Сухомлинський

- Чужу мову можна вивчити за шість років, а свою треба вчити все життя.

Франсуа Вольтер

- Рідна мова — це музика й малювання.

В. Овсянико - Куликовський

• *Мовлення*

має

бути:

- Чистим.
- Виразним.
- Логічним.
- Точним.
- Правильним.
- Лаконічним.

Правильність мовлення характеризується оволодінням:

- Фонетичними*
- Орфоепічними*
- Морфологічними нормами.*
- Синтаксичними*
- Орфографічними*

Етапи удосконалення **власного мовлення:**

1. Удосконалення правильності мовлення.
2. Оволодіти мовленнєвим етикетом.
3. Стежити за змінами, що відбуваються у вимові, наголошуванні, правописі.
4. Уникати помилок інтерферентного характеру.
5. Боротися зі шкільним, юнацьким, студентським жаргоном, сленгом.

Оволодіння мовленнєвим етикетом:

- За умовами та змістом ситуації спілкування в системі українського мовленнєвого етикету розрізняють 13 видів стійких мовних висловів:
  - 1. Звертання.
  - 2. Вітання.
  - 3. Знайомство.
  - 4. Запрошення.
  - 5. Прохання.
  - 6. Вибачення.
  - 7. Згода.
  - 8. Незгода.
  - 9. Скарга.
  - 10. Втішання.
  - 11. Комплімент.
  - 12. Несхвалення.
  - 13. Побажання.

Формули знайомства

Будьмо знайомі!

Я хочу (хотів би) з Вами познайомитися!

Мені конче треба з Вами познайомитися!

Ви не проти, щоб ми познайомилися?

Чому б нам не познайомитися?

Дозвольте відрекомендуватися!

Формули привітання

Добрий день! Добридень!

Здрастуйте!

Здорові будьте!

Добрий ранок! Доброго ранку!

Добрий вечір! Добри вечір!

Добраніч! На добраніч!

Доброго здоров'я!

Привіт! (розмовно-просторічне).

Формули вибачення

Пробачте (вибачте) мені, будь ласка.

Прошу вибачення (але не Вибачаюсь!).

Простіть мені. Даруйте мені (розмовне).

Перепрошую (діалектне, характерне для подільських, волинських та інших південно-західних говірок, виникло під впливом польської мови).

Якщо хочемо про щось запитати незнайому людину, потрібно використати спочатку звертання (*Пані! Добродійко! Жіночко!* (розмовне). *Бабусю!* тощо), потім привітатися, а далі:

Вибачте, будь ласка, Ви не знаєте...?

Вибачте, будь ласка, Ви не скажете...?

Вибачте, будь ласка, чи не могли б Ви сказати...?

Вибачте, будь ласка, чи не могли б Ви мені допомогти...

Формули подяки

Дякую! (нейтральне).

Щиро дякую! (велика міра вдячності).

Спасибі! (нейтральне).

Сердечне спасибі (велика міра вдячності).

Велике спасибі! Гарно дякую! Дуже дякую! (просторічні).

Формули згоди, підтвердження:

Добре!

Будь ласка!

Прошу!

Згоден!

Погоджуюся!

Мушу погодитися!

Доведеться погодитися!

Авжеж; авжеж, що так!

Гаразд;

Звичайно;

Ви маєте рацію;

Безперечно;

Формули прощання

До побачення! (у будь-якій ситуації).

Усього найкращого! Усього доброго! На все добре

До зустрічі! (замість До побачення, коли передбачена зустріч).

До завтра!

Хай щастить вам! Щастить тобі! (невимушене, дружнє, з побажанням).

На добраніч! Добраніч! Спокійної ночі! (прощання на ніч).

Прощайте! Прощавайте! (коли розлучаються на довгий час).

Бувай! Бувайте! Бувайте здорові! Бувай здоровий!

Ходи здоровий! Ходіть здорові! (розмовне).

Дозвольте попрощатися! (офіційне).

Пока! (просторічне).

Вибачте, мені час (пора) іти!

На жаль, я поспішаю.

Сподіваюсь, ми скоро побачимось.

Щасливо!

Щасливої дороги!

Основні правила мовленнєвого етикету:

1. Будьте завжди ввічливими, привітними й доброзичливими, з повагою ставтеся до співрозмовника.
2. Умійте слухати інших і ніколи не перебивайте.
3. Не бійтеся розпочинати розмову з незнайомими людьми, але не будьте нав'язливими.
4. Говоріть (пишіть) про те, що може зацікавити слухачів (читачів), враховуйте їх вік, характер, інтереси.
5. Не завдавайте людям шкоди словом. Не ображайте, не говоріть неприємного іншим, не виявляйте своєї неповаги, не вживайте грубих слів.
6. Намагайтеся ввічливо попросити й ввічливо відмовити, не образивши людину своєю відмовою.
7. Використовуйте в спілкуванні звертання й ввічливі слова: *будь ласка, вибачте, не ображайтесь, чи не змогли б ви, на жаль тощо*), слідкуйте за культурою мовлення.
8. Намагайтеся, щоб спілкування з вами було для людей корисним і приємним, умійте допомагати людям словом та ділом.

Мінуси мого мовлення

- Вживання слів паразитів: ну, от, так-от, так сказати, тіпа, даліше, короче.
- Вживання русизмів: вдруг (раптом, раптово), віддихати (відпочивати), впереді (попереду), всігда (завжди), виключити (вимкнути), да (так), даже (навіть), даліше (далі), доказувати (доводити), зря (даремно), іменно (саме так), кажетса (здається), кстаті (до речі), лічно (особисто), нада (треба), найти (знайти).
- Вживання неправильних скорочень: дяк (дякую), спс (спасибі), ок (добре), тра (треба).

Походження власних назв своєї місцевості місто Рівне

Є легенди й перекази, пов'язані з родиною князів Острожських: це вони розбудували місто, бо саме тут закінчувались їхні володіння ("рівно до цього міста"). Або ще: у князів Острожських разом з цим містом було "рівно сто міст". І ще одна версія "Маєтки Острозькими, нібито простягалися рівно цією місцевістю". Такі відомості залишаються лише народною легендою, бо насправді місто Рівне переходить до власності роду Острожських тільки у 1518 році.

Цікаво, що перша згадка про місто датується 1283 роком й записана в польській хроніці «Rocznik kapituły krakowskiej» де згадується місто Рівне. Тому найпереконливішим видається "рівнинне" походження міста.

«Вільний мікрофон»

Велика кількість людей українського походження внесли чималий внесок для розвитку українського мистецтва.

Крім того їхні роботи присвячені рідному краю.

Художниця Марина Гордєєва

Художниця Катерина Білокур

Художник Франчук Валерій

Черкаська художниця Марія Діордічук.

*Мово рідна!
Ти як море, безконечна,
могутня, глибинна.
Котиш і котиш хвилі
своїх лексиконів, а їм
нема кінця-краю.*

С.Плачинда